

Jærrådets utredningsrapport

1. Sammendrag og anbefalinger

1.1 Statlige mål og rammer for arbeidet

Regjeringen igangsatte arbeidet med en ny kommunestruktur den 3.1.2014, ved at det ble nedsatt et ekspertutvalg. Utvalget ble gitt i oppgave å foreslå kriterier som har betydning for oppgaveløsningen i kommunene. Rapport 1 fra utvalget ble avlagt 31. 03.2014 og lå til grunn for Regjeringen sin meldingsdel i Kommuneproposisjonen for 2015. Stortinget behandlet saken 18.6.2014 og et flertall sluttet seg til opplegget for gjennomføring av reformen.

Ekspertutvalget ble gitt et tilleggsoppdrag om å vurdere oppgavefordelingen mellom stat, fylke og kommunene. Rapport 2 fra utvalget ble avlagt desember 2014.

Utfra Ekspertutvalgets arbeid foreligger følgende definisjon av kommunens fire roller og 10 kriteriene for robuste kommunene:

Kommunens 4 roller:	Omhandler bl.a.:	Kriteriene
Tjenesteyting :	Kvalitet i tjenestene, effektiv bruk av samfunnets ressurser og likeverdighet	<ul style="list-style-type: none">• Tilstrekkelig kapasitet• Relevant kompetanse• Effektiv tjenesteproduksjon• Økonomisk soliditet• Valgfrihet
Myndighetsutøvelse :	Rettsikkerhet	<ul style="list-style-type: none">• Tilstrekkelig kapasitet• Relevant kompetanse• Tilstrekkelig distanse
Samfunnsutvikling :	Helhetlig ivaretagelse av areal- og transportinteresser tilpasset klima- og miljøhensyn. Tilrettelegge for positiv utvikling i lokal- og storsamfunn	<ul style="list-style-type: none">• Funksjonelle samfunnsutviklingsområder• Tilstrekkelig kapasitet• Relevant kompetanse
Demokratisk arena :	Betydningsfulle oppgaver og rammestyring, levende lokalt folkestyre og aktiv lokal politisk arena	<ul style="list-style-type: none">• Høy politisk deltakelse• Lokal politisk styring• Lokal identitet

I begrunnelsen for reformbehovet fremholder Regjeringen at i løpet av de siste femti årene har kommunene fått stadig flere oppgaver og økt ansvar. Kommunene er i dag helt sentrale for å løse viktige samfunnsutfordringer og dette stiller store krav til kommunene. I fremtiden vil kommunene også måtte være i stand til å håndtere nye velferdsreformer. Oppsummert er det lagt til grunn følgende 6 begrunnelser for å igangsette reformen:

- 1. Befolkningsutviklingen*
- 2. Sentralisering*
- 3. Manglende samsvar mellom administrative og funksjonelle inndelinger*
- 4. Mange og viktige oppgaver stiller økte krav til kommunene*
- 5. Økt krav til kapasitet og kompetanse*
- 6. Utfordringer for lokaldemokratiet*

Regjeringen har for gjennomføring av en ny kommunereform oppstilt følgende 4 mål:

- 1. Styrke lokaldemokratiet og gi større kommune flere oppgaver*
- 2. Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne*
- 3. Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner*
- 4. Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling*

For å gjennomføre reformarbeidet er det lagt opp til 2 tidsløp som kommunene kan benytte. For kommuner som fatter vedtak i løpet av høsten 2015, legges opp til at kongelig resolusjon vedtas i løpet av våren 2016. Sammenslåingene vil kunne tre i kraft fra 1.1.2018.

Betingelsene knyttet til dette prosessløpet er at det er likelydende kommunestyrevedtak, den foreslåtte sammenslåingen er i tråd med målene for reformen samt at det ikke medfører at mer enn en kommune må skifte fylkestilhørighet.

Før øvrige kommuner gjelder at vedtak fattes senest innen sommeren 2016. Det presiseres at med dette menes at alle kommuner gjennomfører lokale prosesser og melder tilbake.

Regjeringen planlegger å fremme en samlet proposisjon til Stortinget våren 2017. Sammenslåinger som Stortinget vedtar vil som hovedregel tre i kraft 1.1.2020, i etterkant av kommunestyre- og fylkestingsvalget høsten 2019.

En vesentlig del av kommunereformen er oppgavefordelingen mellom forvaltningsnivåene. Den 20.03.2015 ble Meld. St. nr 14 Oppgavemeldingen lagt frem. En mer detaljert oppsummering av innholdet i meldingen fremgår av vedlegg 4. I meldingen er det i tillegg lagt frem følgende prinsipielle avklaringer :

- Generalistkommunesystemet skal fortsatt være hovedmodellen, nye oppgaver skal som hovedregel overføres til alle kommuner.

Det legges ikke opp til et system med oppgavedifferensiering, modell 3 fra Ekspertutvalget, dvs at det ikke åpnes for at store nok kommuner kan utgjøre egne fylker/regioner.

Regjeringen mener at landets mangfoldige geografi tilsier at det ikke er naturlig å stille et absolutt krav til innbyggertall i en kommune, slik Ekspertutvalget fremholdt med minste-størrelse på 15.000 – 20.000 innbyggere. Reformen skal imidlertid legge til grunn at kommunene i større grad enn i dag skal løse sine lovpålagte oppgaver selv.

Rammestyring av kommunesektoren både økonomisk og juridisk ligger til grunn, og er hovedprinsippet for statens styring av sektoren. Større og mer robuste kommuner bør redusere behovet for statlig detaljstyring.

For overføring av oppgaver til de største kommunene ligger følgende 2 forutsetninger til grunn:

a) storkommunene må være i stand til å løse oppgavene på en god måte, herunder ha tilstrekkelig kapasitet og kompetanse og utgjøre geografisk funksjonelle områder.

b) oppgaveløsning i områdene utenfor storkommunene må kunne håndteres på en måte som sikrer likeverdig løsning på oppgavene. Befolkningsgrunnlag og geografiske avstander vil være sentrale faktorer i denne sammenheng. Begge forutsetningene må vurderes særskilt for den enkelte oppgave.

Det skal utredes om det skal kunne brukes pålegg for å sikre innbyggernes rettssikkerhet i kommunalforvaltningen, og om særskilte tjenesteområder vil kunne være aktuelle for pålagt samarbeid. Avgjørelse tas i Stortingsproposisjon som legges frem våren 2017.

Kommuner som har ulikt inntekts- og gjeldsnivå og som vurderer sammenslåing, anbefales å inngå intensjonsavtale om håndtering av dette på kort sikt.

Kommuner med ulik målform og som vurderer å slå seg sammen, bør drøfte hvordan dette kan løses utfra innbyggernes språk og identitet i den nye kommunen. Stortinget har vedtatt at hensynet til nynorsk skal ivaretas i kommunereformen. Landssamanslutninga for Nynorsk-kommuner vil bli tildelt 1,1 million kr. i 2015 og bidrar i arbeidet.

1.2 Oppdraget om felles utredning

I løpet av våren 2014 ble det tatt opp til drøfting i Jærrådet mulighetene til å gjennomføre en felles utredning i første fase av arbeidet. Parallelt behandlet Stavanger kommune sak om kommunereformen. Tidlig på høsten 2014 ble det enighet om å gjennomføre felles utredningsarbeid for i alt 8 kommuner – Jærrådskommunene, Stavanger, Sola og Randaberg.

Både i Jærrådet og i Sola og Stavanger kommuner ble det administrativt gjennomført SWOT-analyser for å få vurdert rollene som tjenesteyter og myndighetsutøver.

Samfunnsutviklerrollen og kommunen som politisk arena ble tidlig avklart at var tema for analyse av folkevalgte. Formannskapene i de 8 kommunene gjennomførte den 26.11.2014 en samling der SWOT analyser på disse to rollene ble gjennomført. Resultatene ble lagt frem for politisk behandling i samarbeidskommunene.

På dette grunnlaget fastsatte ordførerne i møte 29. 01. 2015 en felles fremdriftsplan for gjennomføringen av hele arbeidsprosessen (vedlegg 6). Fremdriftsplanen følger løp 2 i KMD sin fremdrift. Dvs at vedtak som skal ut til folkehøring i den enkelte kommunen gjøres i januar/februar 2016 og endelig vedtak fattes av by-/kommunestyrene mai/juni 2016.

Utredningen som legges frem her er første leveransen av formelt beslutningsunderlag i samsvar med fremdriftsplan. Fristen for rådmennene i å levere første delrapport er medio juni 2015

1.3 Gjennomføringen av arbeidet

Arbeidet er organisert med ledelse av politisk styringsgruppe bestående av ordførerne og en fra opposisjonen i hver av kommunene. Rådmennene leder det administrative arbeidet og fremmer saker til styringsgruppen. Det ble valgt å utføre utredningsarbeidet med bruk av eget fagpersonell i kommunene. Vel 25 personer er involvert. Det er etablert arbeidsgruppe for utredning av hhv. samfunnsutviklerrollen og lokaldemokratisk arena, i tillegg til en koordinerende saksutredningsgruppe. Saksutredningsgruppa har i tillegg fått i oppgave å utrede rollene som tjenesteyter og myndighetsutøver, samt virkninger for kommuneøkonomi. (for detaljer; se vedlegg 5).

Innbyggerinvolvering er sentralt i hele arbeidsprosessen frem til beslutning fattes mai/juni 2016. Det er derfor etablert en egen arbeidsgruppe som ivaretar disse oppgavene. Styringsgruppen har tilsvarende laget et arbeidsutvalg på 3 representanter som arbeider tett med innbyggerinvolveringen. Felles nettside www.minnyekommune.no ble lansert i februar og både en informasjon og debattkanal for befolkningen. I tillegg er det gjennomført et felles folkemøte hittil, og et oppfølgende møte vil bli avholdt i juni 2015. Barn/unge er en sentral interessentgruppe i arbeidet og det er gjennomført et fremtidsverksted der ungdom fra alle 8 kommunene deltok. Resultatene er innspill til det videre utredningsarbeidet som skal skje i høst.

I denne innledende fasen av utredningsarbeidet er det ikke sett nærmere på administrativ organisering, eller temaer som lønn- og pensjonsforhold etc. Dette er temaer som må settes på dagsorden for kartlegging i den neste fasen av utredningsarbeidet. Rådmennene har imidlertid informert de tillitsvalgte gjennom sine faste kontaktmøter, i tillegg til at det er avholdt et felles arbeidsseminar for hovedtillitsvalgte i alle 8 kommunene 21. 05. 2015. Underveis i arbeidet har det blitt lagt frem orienteringssaker om status i den enkelte kommunen.

Denne utredningen er underlag for drøfting i ny felles samling av formannskapene den 10.06.2015. Med grunnlag i signalene som fremkommer, ferdigstilles arbeidet og oversendes til kommunene til formell behandling i august/september 2015.

1.4 Kort leserveiledning

Utredningen består av 4 hovedkapitler. Hvert kapittel tar for seg en av de fire rollene som en robust kommune har. I hvert hovedkapittel er det først en redegjørelse av fakta for nåsituasjonen i kommunene og kort om mulige fremtidsbilder. Deretter kommer analyser av tre hovedmodeller for ny kommunestruktur. Innenfor hver av disse modellene er det flere

varianter av sammenslåingscase. Disse er ikke uttømmende, men de er brukt gjennomgående i hele rapporten. I analysene vurderes virkningene av sammenslåingsmodellen i forhold til 0-alternativet dvs dagens situasjon. Til slutt i hovedkapittelet er en kort oppsummering av analysene.

Modellene for ny kommunestruktur som er brukt i analysene er nærmere beskrevet i delkapittel 2 Samfunnsutviklingsrollen. Her er også kartmessig fremstilling av modellene. Det anbefales derfor å lese dette kapittelet først.

Modellene som brukes i analysene er :

- 0-alternativet : dagens kommunestruktur
- Liten : 4-7 kommuner i området
- Middels : 2-3 kommuner i området
- Stor : 1-2 kommuner i området

Vurderingene som er gjort av de enkelte modellene er kvalitative vurderinger gjort med grunnlag i faktakunnskap og faglige vurderinger. Metoden som er brukt er tilsvarende den som benyttes i konsekvensvurderinger for ikke-kvantifiserbare forhold.

Det er brukt en 7 punkts skala for å få frem sannsynlige konsekvenser/virkninger av sammenslåingsmodellene slik:

- Negativ effekt --- -- - 0 + ++ +++ Positiv effekt
- Minus er uttrykk for en sannsynlig negativ effekt, mens pluss er uttrykk for en sannsynlig positiv effekt. Antallet tegn som er brukt, er uttrykk for hvor sterk konsekvensen antas å være.

Denne måten å synliggjøre virkninger på betyr at det ikke går an å summere antall plusser eller minuser og beregne sum virkning. Dette er kvalitative vurderinger, og de er ikke vektet. Derfor er det til slutt i hver modell gitt en tekstlig oppsummering av virkningene som den aktuelle modellen har for rollen som f.eks. tjenesteyter i forhold til 0-alternativet.

Flere av virkningene kan gis forsterket positiv effekt eller redusert negativ effekt ved å iverksette avbøtende tiltak. Eksempel på slike tiltak fremgår i analysedelen. Dette vil være tema som er aktuelle å følge opp i neste fase av utredningen, etter politisk behandling i august/september.

1.5 Anbefalinger – modellpreferanser for kommunens 4 ulike roller

Nedenfor gis en kort sammenfatning av oppsummeringen fra hvert av hovedkapitlene.

Kommunen som samfunnsutvikler (kapittel 2)

Samfunnsutviklingsgruppas oppdrag har vært å vurdere hvilke oppgaver som inngår i kommunenes samfunnsutviklingsrolle, omtale hvordan regionen utgjør et funksjonelt samfunnsutviklingsområde, samt å vurdere hvordan endringer i kommunestruktur vil påvirke kommunenes evne til å fylle samfunnsutviklerrollen.

Alle de åtte kommunene som inngår i Jærrådets utredning er store eller mellomstore kommuner i norsk sammenheng, og totalt omfatter de en region på nærmere 300.000 innbyggere. Kommunene i regionen er tett koblet sammen, og utgjør en felles bo,-arbeids- og serviceregion. De fleste oppgavene som samfunnsutvikler krever en samordnet innsats innenfor det funksjonelle samfunnsutviklingsområdet. Kommunen løser mange av oppgavene i dag gjennom interkommunalt samarbeid. Samtidig er den regionale og statlige styringen økende innenfor dette området, og forventningen til tett kommunal samhandling er klar.

Analysen viser at kommunene rolle som samfunnsutviklere vil ha større måloppnåelse jo større strukturer som etableres. Det er også vurdert at effektene først kan oppnås i fullt mon når det tette integrerte storbyområdet (Stavanger, Sandnes, Sola) samles innenfor en kommune. Dette er også den modellen som på den beste måten håndterer utfordringene knyttet til dagens mange og omfattende interkommunale løsninger.

De største utfordringene knyttet til dette området vurderes å ligge i forhold til stedsutviklingsperspektivet. Det må sikres at dagens sentrumsstruktur ikke blir utarmet som en konsekvens av kommunesammenslåing.

Kommunen som lokaldemokratisk arena (kapittel 3)

Lokaldemokratigruppas oppdrag har bestått i å vurdere kvaliteten på lokaldemokratiet per i dag i de kommuner som omfattes av utredningen, og peke på positive og negative konsekvenser for lokaldemokratiet om kommunene slår seg sammen og blir større.

Alle de åtte kommunene som inngår i Jærrådets utredning er store eller mellomstore kommuner i norsk sammenheng. Totalt omfatter de nærmere 300.000 innbyggere. Små kommuner blir først inkludert når Kvitsøy, Finnøy og Rennesøy inngår i utredningen.

Utredningen viser at det både er fordeler og ulemper for lokaldemokratiet om kommunene blir større enn de er i dag. Det betyr at det er støtte for en «stort-er-flott» tilnærming til lokaldemokratiet, at det er lokaldemokratiske stordriftsfordeler som kan hentes ut. Det er imidlertid også støtte for en «smått-er-godt» tilnærming til lokaldemokratiet, at det er lokaldemokratiske smådriftsfordeler som kan forsvinne ved overgang til en storkommune.

En stor kommune er bra for lokaldemokratiet fordi kommunen kan drive mer helhetlig planlegging og de folkevalgte kan styre uten en rekke interkommunale løsninger. Kommunen kan få flere oppgaver fra staten og staten kan styre mer på distanse siden en stor kommune klarer seg bedre på egenhånd. Kommunen kan dermed bestemme mer, få større selvråderett og bli en mektigere aktør i forhold til staten og regionale myndigheter. Velgerne får utvidet sine demokratiske rettigheter fordi flere vil bo og jobbe i samme kommune.

En liten kommune er bra for lokaldemokratiet fordi det er god kontakt mellom innbyggerne og de folkevalgte, det kan oppnås høy grad av representativitet på partilister og i bystyret/kommunestyret, og god oversikt gjør det enklere for de folkevalgte å følge med på det som foregår og lytte til folks ønsker. Folk har tilhørighet til kommunen de bor i, selv om de bruker regionen på kryss og tvers. For de folkevalgte vil det også mest sannsynlig være mer overkommelig å styre en relativt liten kommuneadministrasjon enn en stor administrasjon.

Utredningen viser at jo større kommunene blir, jo mer myndighet og handlefrihet kan de få til beste for sine innbyggere, men desto mer utfordrende blir det å ivareta nærdemokratiet. En vinner dermed mye på å bli stor og mektig gjennom kommunesammenslåing, men taper også noe i form av et svekket nærdemokrati. Behovet for kompensere nærdemokratitiltak vil derfor øke med kommunesammenslåingens omfang.

Arbeidsgruppen konkluderer med relativt moderate konsekvenser for lokaldemokratiet av de mulige sammenslåingsalternativene som finnes innenfor modell 1. Styrken i de lokaldemokratiske konsekvensene, både positive og negative, øker i styrke med de kommuneinndelinger som er mulige innenfor modell 2. Konklusjonen er derfor at nærdemokratiet svekkes noe, mens kommunenes lokaldemokratiske slagkraft og handlefrihet styrkes. I modell 3 vil styrken i de lokaldemokratiske konsekvensene ha økt ytterligere. Det kan oppnås klare lokaldemokratiske gevinster, men modellen byr og på utfordringer.

Arbeidsgruppen har ikke valgt å anbefale en bestemt modell. Til det er innslaget av (politisk) skjønn for stort i forhold til å vekte betydningen av de lokaldemokratiske fordelene og ulempene ved en kommunesammenslåing. Arbeidsgruppen har imidlertid pekt på en rekke tiltak som kan kompensere for et svekket nærdemokrati i en stor, sammenslått kommune. Gitt at de nærdemokratiske tiltakene virker etter sin hensikt, vil fordelene ved en sammenslåing kunne overstige de ulemper som oppstår for nærdemokratiet.

Kommunen som tjenesteyter og myndighetsutøver (kapittel 4)

I denne første felles utredningen av kommunereformen har saksutredningsgruppen fått et tilleggsmandat om å utrede mulige virkninger en ny kommunestruktur kan ha for kommunens roller som tjenesteyter og myndighetsutøver. I tillegg å se på mulige kommuneøkonomiske forhold og virkninger det kan ha for samarbeidskommunene. Til bruk i utredningsarbeidet av disse kommunale rollene og oppgavene ligger SWOT analyser som administrasjonene i de fem Jærrådskommunene har gjort i fellesskap, og tilsvarende for hver av kommunene Stavanger og Sola kommuner.

Resultatene fra arbeidet som ble gjort i felles formannskapssamling 26.11.2014 er også en del av underlaget for denne delen av utredningen. Isolert sett er det få direkte forslag om omfattende nye oppgaver kommunene i Oppgavemeldingen knyttet til lokaldemokrati. Det er på flere området bebudet behov for utredninger før forslag kan fremmes, og det varsles utforming av statlig politikk på områder som i Oppgavemeldingen nå kun er omtalt. I utredningen er Oppgavemeldingen brukt så langt det har vært praktisk mulig. Ekspertutvalgets rapporter er brukt som underlag og kriteriene for en robust kommune er direkte brukt inn i analysene.

Rollen som tjenesteyter

Nåsituasjonen i de samarbeidende kommunene har en rimelig velfungerende økonomi. Valgfrihet og likeverdighet i tjenesteytingen er rimelig godt ivaretatt. Kommunene er effektive og ligger høyere enn landsgjennomsnittet for 2014. Svake sider er knyttet til tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse.

Alternativet Liten er vurdert å ha moderat effekt med hensyn til å forbedre kapasitet og kompetanse samt økonomisk soliditet i en ny kommune. Dette alternative synes ikke å ha nevneverdig effekt for kommunens evne til valgfrihet og likeverd i tjenesteproduksjon, men det vurderes å forsterke mulighetene til å få til en ytterligere effektiv tjenesteproduksjon.

Alternativet Middels vurderes i betydelig grad å kunne styrke kapasitet og kompetanse i en ny kommune. Virkningene for effektiv tjenesteproduksjon og økonomisk soliditet er vurdert å være moderate. I dette alternativet vurderes valgfrihet og likeverdighet (geografisk spredning av tjenestetilbudet) å svekkes i forhold til 0-alternativet.

Alternativet Stor har flere sammenfallende virkninger som Middelsalternativet, men det vurderes å ikke ha nevneverdig virkning for effektivitet i tjenesteproduksjonen. Stor kommune utløser behov for tiltak som f.eks. bydelsorganisering og slike tiltak betyr økte utgifter og introduserer et nytt organisatorisk ledd. Valgfrihet, herunder også betydningen av opplevd valgfrihet for bruker/innbyggere er vurdert å svekkes i forhold til 0-alternativet. Likeverdighet i betydningen geografisk spredning av tjenestetilbudene vurderes tilsvarende å svekkes i alternativet Stor ny kommune.

Rollen som myndighetsutøver

Nåsituasjonen i de samarbeidende kommunene har en rimelig velfungerende økonomi. Kommunene er effektive og ligger høyere enn landsgjennomsnittet for 2014. Svake sider i dag er knyttet til tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse innenfor ulike fagområder. Såbarhet på grunn av små fagmiljø i enkelte enheter er et element i dette.

Alternativet Liten er vurdert å ha positiv effekt for kapasitet og kompetanse, og det vurderes å forsterke mulighetene til å få til en ytterligere effektivitet i myndighetsutøvende oppgaver. For økonomisk soliditet er virkningene vurdert å være marginale i dette alternativet. Det tilsvarende gjelder også distanse til beslutning og beslutningstakere. I vurderingen er distanse vurdert i forhold betydningen som god lokalkunnskap har for å utøve skjønn når myndighet skal utøves på en måte som trykker rettsikkerheten for innbygger/bruker. Distansen i betydningen inhabilitet for saksbehandler, folkevalgte er behandlet i kapittel 3, Lokal-demokrati.

Alternativet Middels vurderes å kunne styrke kapasitet og kompetanse i en ny kommune. Videre vurderes det å ha moderat effekt på økonomisk soliditet og effektivitet i de myndighetsutøvende oppgavene. Kriteriet som vurderes å svekkes i forhold nåsituasjonen er distanse, dvs. svekket lokalkunnskap i skjønnsutøvelsen som gjøres i utøvelsen av myndighet. For å bygge opp om fortsatt trygghet for tilfredsstillende rettsikkerhet i myndighetsutøvelsen kan bydelsnivå være en avbøtende løsning.

Vurderingene av alternativet Stor viser sammenfallende virkninger med Middelsalternativet. Det er ikke funnet forhold som i Stor alternativet vesentlig forbedrer eller svekker effektene som fremkommer i vurderingene av alternativet Middels. Stor kommune utløser et forsterket behov for tiltak som f.eks. bydelsorganisering for å ivareta rettsikkerhet i myndighetsutøvelsen.

Arbeidsgruppen har ikke valgt å anbefale en bestemt modell for hhv. rollen som tjenesteyter og myndighetsutøver. Flere av de negative virkningene vil kunne reduseres ved å ta i bruk av avbøtende tiltak, men disse har også den effekten at de kan medføre økte utgifter. Det er et politisk valg om slike tiltak er aktuelle å benytte eller ikke.

1.6 Videre oppfølging og fremdrift

I tråd med felles fremdriftsplan er neste milepæl i arbeidet politisk behandling av resultatene fra utredningen. Denne behandlingen er lagt til august/september 2015.

Vedtak i den saken vil danne grunnlaget for å innlede mer konkret «nabopratt» med en eller flere av kommunene. Dette vil også omfatte kartlegging og videre utredning av forhold som gjelder disse kommunene.

Arbeidsgiver/arbeidstakerforhold er også tema i høstens utredningsarbeid, med involvering av tillitsvalgte. Fremdriften for dette arbeidet er ut året.